

IVANCSÓ ISTVÁN

TOVÁBB DOLGOZIK A NEMZETKÖZI TEOLÓGIAI BIZOTTSÁG

Mint ismeretes, Joseph Ratzinger bíborost, a Hittani Kongregáció prefektusát, aki egyben a Nemzetközi Teológiai Bizottság bíboroselnöke is volt, pápává választották, s XVI. Benedek néven megkezdte péteri szolgálatát. Így már nem tudja betölteni előző tisztségeit.

Ezért az új pápa a közelmúltban kinevezte tényleges utódját *William Levada* portugáliai származású San Francisco-i érsek személyében. Igaz, az érsek június első hetében érkezik Rómába, hogy megismerkedjék azokkal a személyekkel, akik a következő időszakban a közvetlen munkatársai lesznek, de aztán augusztus második felében már Rómába is költözik, hogy ténylegesen ott dolgozzon. Az újabb híradások arról szólnak, hogy augusztus 17-én mond le San Francisco-i érseki székéről, éppen azon a napon, amely érseki kinevezésének tizedik évfordulója.

A Nemzetközi Teológiai Bizottság munkája azonban a közbeeső időszakban sem állt le. Már az őszi, 2004. október 4. és 8. között tartott plenáris ülésen megszületett az elhatározás,¹ hogy a három albizottság közül az első 2005. május 26. és 29. között újabb munkaülést tart. Majd ez a munka fog folytatódni az év novemberében ismét plenáris gyűlésen.

Ezen az albizottsági munkaülésen azt a témát tárgyalták tovább, amelyre maga a tíz főből összeálló albizottság alakult. Az előző öt éves ciklus végéről „örökölt” téma: „a keresztség nélkül meghalt gyermekek sorsa az Isten egyetemes üdvözítő szándékával, Krisztus közvetítői tevékenységének egyetlenségével és az Egyház üdvrendben megnyilvánuló szentségével való összefüggésben”.

Már boldogemlékű II. János Pál pápa is hangsúlyozta a téma fontosságát abban a beszédében, melyet az újjáalakult bizottság fogadásakor mondott: „A bizottság számára tanulmányozásra kiválasztott témák a következő években nagy érdeklődésre tartanak számot. Elsősor-

¹ Lásd ehhez Vatikáni Sajtó, „A Nemzetközi Teológiai Bizottság”, in *Athanasiana* 20 (2005) 209-215.

ban a keresztség nélkül meghalt gyermekek sorsának kérdése. Nem egyszerűen egy elszigetelt teológiai témáról van szó. Megannyi alapvető téma szövődik ezzel szorosan össze: Isten egyetemes üdvözítő szándéka, Jézus Krisztus egyedüli és általános közvetítői tevékenysége, az egyháznak, az üdvösség egyetemes szentségének szerepe, a szentségek teológiája, a tanrendszer érzékenysége az eredeti bűn iránt... Rajtatok a sor, hogy felkutassátok a »kapcsolatot« ezen misztériumok között, abból a szempontból, hogy olyan teológiai szintézist lehessen nyújtani, amely elősegítheti a koherens és világos lelkipásztori gyakorlatot.”²

Eme buzdítás fényében kezdődött és folytatódott a mostani munka is a keresztség nélkül meghalt gyermekek sorsáról. Az alapok adottak hozzá.

Egyrészt a *Katolikus Egyház Katekizmus*a nyújt reménységet, amikor Isten irgalmasságára hivatkozik: „Ami a keresztség nélkül meghalt gyermekeket illeti, az egyház csak annyit tehet, hogy rábízza őket Isten irgalmasságára, amint azt teszi a számukra rendelt külön temetési szertartásban”.³

Másrészt – de elsősorban – a kinyilatkoztatást kell figyelembe venni a téma tárgyalásánál, amely lehetővé teszi számunkra a reményt – hangsúlyozottan: a reménységet –, hogy a keresztség nélkül meghalt gyermekeknek is létezik út az üdvösséghez. Isten nagy irgalmassága alapozza ezt meg nekünk végső soron, aki „azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön”.⁴ S ugyancsak Jézus gyöngédsége a gyermekek iránt, aki azt mondta: „Engedjétek, hadd jöjjenek hozzám a kicsinyek, ne akadályozzátok őket”.⁵

Nos, a munkabizottság gyűlései zártak, a részeredmények sem nyilvánosak, a végső dokumentum azonban olaszul és angolul mindenki számára megismerhető lesz. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően a két alapszövegből aztán több nyelvre is lehetséges lesz a fordítás.

A munka komolyságának bemutatására érdemesnek tűnik néhány szempont felvázolása, nem sértve meg – természetesen – a titoktartási kötelezettséget, mely a Nemzetközi Teológiai Bizottság minden tagjára vonatkozik.

² GIOVANNI PAOLO II: „La rivelazione cristiana illumina la ricerca del dialogo e della convivenza tra gli uomini su una base etica comune”, in *L'Osservatore Romano* 233 (2004) 5.

³ *KEK* 1261. pont.

⁴ 1Tim 2,4

⁵ Mk 10,14

Amit a legmagasabb szintű tudományos konferenciákon – azokon is elsősorban a hozzászólások irányításában – lehet megtapasztalni, az ezen az albizottsági munkakülésen, mindhárom napon, teljes egészében „működött”. Ez azt jelenti, hogy nagyon komoly és intenzív munka folyt, mégpedig a témára koncentráltan, jó vezetéssel, a felesleges szószaporítások kerülésével.

Egy másik nagy élmény az intenzív munkával kapcsolatban: a bizottság tagjai a maguk terén nagyon jó szakemberek. Ez azt jelenti, hogy igen széles rálátással rendelkeznek a saját témájukra. Viszont rögtön hangsúlyozottan hozzá kell tenni, hogy ez a maguk szakterületére vonatkozik. Gyakran előtűnt, hogy egy-egy teológiai tudósnak más szakterületre nem volt ilyen nagy a rálátása, részletekbe menően nem tudott hozzászólni más témájához.

Természetesen megvannak az alapok is ahhoz, hogy a legjobb szakemberek legyenek a bizottság tagjai. Hiszen gyakorlatilag nagyon kevés az egyéb elfoglaltságuk, „teljes munkaidőben” csak a teológiát kell művelniük. Az egyetemi oktatásba annyira kapcsolódnak be, hogy általában 5-7 órányi a heti előadásaik száma. S emellett van ott – természetesen – a soknyelvű kutatói teológiai munka.

Bármennyire is szomorú, de tény, hogy a vatikáni bizottsági munkában is az angol nyelv kerekedik és kerekedett felül ténylegesen is. Az albizottság tíz tagja közül két olyan van, aki nem Rómában végzett, a többi nyolc régebben-újabbban, de tanulta a teológiát olasz nyelven. S mégis: a beszéd, a hozzászólások általában angolul folytak. Az általános titkár, valamint az albizottság titkára többször tett kísérletet arra, hogy visszaterelje az eredeti mederbe a megbeszéléseket, vagyis hogy olasz legyen a tárgyalások nyelve, ez csak rövidebb-hosszabb időre sikerült, mert egy-két hozzászólás alatt ismét felülkerekedett az angol. – A végső fázisban aztán ez már teljesen nyilvánvaló lett. Amikor az albizottság négy csoportra oszlott egy-egy szkéma kidolgozására, a négyből csupán egy – melynek vezetője olasz anyanyelvű volt – fogalmazta meg dokumentumát olaszul, a másik három összefoglalás ismét csak angolul született meg. Az albizottsági munkához nem gondoskodtak szinkrontolmácsolásról, mint a plenáris gyűlésen és munka folyamán történt. Itt csak ígérték a titkárok, hogy a szükséges fordítás folyamatosan megtörténik. Am ez a legtöbb esetben elmaradt; szinte feltételezték, hogy mindenkinek kell tudnia angolul; pedig a tíz tag közül legalább háromnak kellett volna a segítség. Mivel szaknyelvről és sajátos témáról volt szó a munka folyamán, a nehézség mégsem tűnt legyőzhetetlennek.

A három napos nagyon intenzív munka folyamán kitűnt, hogy a bizottsági tagok rendelkeznek „megfelelő öntudattal”, s amikor kell, nyilvánosságra is hozzák. Eleinte ezt nem volt könnyű feldolgozni a nagy nyugat, a nagy katolikus államok, a nagy nyelvek stb. árnyékában a Keletről jöttek (akár a Távol-Keletről is) számára.

Mindenesetre, egy szempont nagyon világosan kikristályosodott számomra, aki részt vettem ebben a bizottsági munkában is. Mégpedig az, hogy mi, magyarok, büszkék lehetünk a teológiai oktatási rendünkre (mint általában az eddigi felsőfokú oktatásunkra). Tudniillik az ott megnyilvánultakat tapasztalva világosan kitűnt, hogy mi nem csupán egy-egy teológiai témát igyekszünk elmélyíteni, hanem általános és részletes képet nyújtunk az oktatásunkban.

Természetesen ez utóbbi szempont a legkisebb mértékben sem csorbítja azt a tényt, hogy a Nemzetközi Teológiai Bizottság harminc tagja valóban a világ vezető teológusaiból lett összeválogatva.

Nos, a keresztség nélkül meghalt gyermekek sorsával foglalkozó albizottság komoly munkát végzett, négy szekcióban, négy részre osztva az anyagot, négy olyan alapidokumentumot kidolgozva, amely a további munkákhoz szükséges. A következő lépés, hogy a skémákat részletesen kidolgozva, majd egyetlen dokumentumba egyesítve az őszi plenáris ülésen a teljes bizottság elé tárja. A részletes vita után remény van rá, hogy a következő esztendőben megszületik a végleges dokumentum.